

Kärkölän tarkastuslautakunnan

**ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA
2022**

kunnanvaltuustolle

Kärkölän kunta
Tarkastuslautaunta
11.05.2023

SISÄLLYSLUETTELO

1	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA	2
1.1	Kokoonpano	2
1.2	Tehtävät ja toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet.....	2
1.3	Toimintamuodot.....	2
1.4	Arvio kunnanhallituksen laatiman toimintakertomuksen laadusta, luotettavuudesta ja kehittämistarpeesta	2
2	VALTUUSTON ASETTAMIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	3
2.1	Kuntastrategian tavoitteet.....	3
2.2	Toimielinten toiminnan ja talouden tavoitteet	3
2.2.1	Keskusvaalilautakunta.....	3
2.2.2	Kunnanhallitus ja sen alaiset tehtävät	3
2.2.3	Sivistys- ja hyvinvointilautakunta.....	3
2.2.4	Ympäristölautakunta.....	4
2.2.5	Tekninen lautakunta	4
2.3	Tuloslaskelma- ja rahoitusosan erien toteutuminen.....	5
2.4	Investoinnit.....	5
2.5	Kunnan talouden arviointi	5
3	HENKILÖSTÖKERTOMUS.....	6
4	MUUT HAVAINNOT	7
5	YHTEENVETO	8

1 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

1.1 Kokoonpano

Tarkastuslautakunnan jäseninä ja heidän henkilökohtaisina varajäseninä ovat arviointivuonna olleet:

Jäsenet	Varajäsen
Liisa Korpela, puheenjohtaja	Timo Ruuhonen
Matti Sallila, varapuheenjohtaja	Martti Aslamaa
Markku Rantoila	Sirpa Kinnari

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut JHT Topi Katajala KPMG Julkistarkastus Oy:stä.

Tarkastuslautakunnan yhteyshenkilönä 11.4.2023 asti toimi asianhallintasihteerinä Janine Santala ja tämän jälkeen toimistoavustajana Mira Takku.

1.2 Tehtävät ja toiminnan tarkoitus sekä tavoitteet

Valtuuston toimikaudekseen asettama tarkastuslautakunta vastaa kuntalain 121 §:n nojalla kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä tarkastusta koskevien asioiden valmistelusta. Lautakunnan tehtävänä on erityisesti arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä.

Hallintosäännön mukaan tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä tarkoitettujen sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kunnan verkkosivuilla. Lisäksi tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä ja sen on saatettava sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

1.3 Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2022 arviointityötä varten yhteensä seitsemän kertaa vuoden 2022 syksyllä ja vuoden 2023 keväällä. Lautakunnan jäsenet ovat perehtyneet kunnan palvelutuotantoon seuraamalla toimielinten toimintaa ja kuulemalla viranhaltijoita ennalta laaditun arviointiohjelman mukaisesti. Toimielinten toimintaa on seurattu esityslistoista ja pöytäkirjoista. Tarkastuslautakunta on kokouksissaan kuullut kunnan johtavia viranhaltijoita hallinnonalojen toiminnasta ja taloudesta sekä ajankohtaisista asioista.

1.4 Arvio kunnanhallituksen laatiman toimintakertomuksen laadusta, luotettavuudesta ja kehittämistarpeesta

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimintakertomuksessa on käsitelty toimintakertomusta koskevien ohjeiden mukaiset asiat riittävällä tarkkuudella.

2 VALTUUSTON ASETTAMIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

2.1 Kuntastrategian tavoitteet

Talousarvion ja -suunnittelun lähtökohtana on kunnanvaltuuston 27.9.2021 hyväksymä kuntastrategia.

Strategiassa esitetty visio on ”Elinvoimainen ja itsenäinen Kärkölä – meidän kärkikylä”. Strategiassa luetellut arvot ovat luottamus, ennakkoluuloton maalaisjärki sekä yhteisöllinen välittäminen. Strategiassa on lueteltu visiota ja arvoja tukevat tavoitteet ja niihin liittyvät toimenpiteet.

Hyvinvointialueisiin siirtyminen vuoden 2023 alusta asettaa uusia vaatimuksia myös kuntastrategioille kun kuntien toimintaympäristö on olennaisesti muuttunut.

2.2 Toimielinten toiminnan ja talouden tavoitteet

Käyttötalouden sitovuustaso on toimielintaso. Tuloslaskelmassa toimintakatteen jälkeiset erät sitovat valtuustoon nähden vuosikatteeseen saakka. Investointiosa sitoo valtuustoon nähden sillä tarkkuudella, jolla hankkeet on investointiohjelmassa esitetty, eli yksittäisinä hankkeina tai hankeryhminä. Rahoitusosassa sitovia määrärahoja ovat rahoitustoiminnan määrärahat.

2.2.1 Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunta vastaa siitä, että vaalitoimitukset Kärkölän kunnassa vaalilain mukaisesti. Vuonna 2022 keskusvaalilautakunta kokoontui 4 kertaa. Keskusvaalilautakunnan talousarviossa esitetyt toimintakulut 11 430 euroa toteutuivat 4 588 euroa (40,1 %) talousarviota pienempinä ollen 6 842 euroa. Tuotot ylittivät talousarviossa esitetyn 3 000 euroa 6 693 eurolla (223 %) ollen 9 693 euroa.

2.2.2 Kunnanhallitus ja sen alaiset tehtävät

Kunnanhallitukselle asetetut toiminnan sitovat tavoitteet on saavutettu riittävässä määrin. Vähäisiltä osin tavoitteiden toteutuminen siirtyi vuoden 2023 puolelle. Kaikkien tavoitteiden osalta tilinpäätöksessä ei ole esitetty kuntastrategian arvoa, johon asetettu tavoite liittyy.

Kunnanhallituksen alaisen toiminnan toimintatuotot toteutuivat 23 107 euroa (9,2 %) talousarviota suurempina ja toimintakulut ylittivät talousarvion 243 007 euroa (1,3 %). Toimintakate toteutui 219 900 euroa (1,2 %) talousarviota pienempänä.

Tarkastuslautakunta arvioi, että kunnanhallituksen alainen toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2.2.3 Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Vuoden 2022 talousarviossa sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle asetettiin strategiset valtuustotason sitovat tavoitteet talousarviovuodelle 2022. Tavoitteet ja toteumat olivat seuraavat:

- Jokainen päättötodistusikäluokkaan kuuluva nuori saavuttaa peruskoulun päättötodistuksen. Tämä tavoite saavutettiin.

- Koulukiusaamista ennaltaehkäisevien toimien tehostaminen siten, että kiusaamisen määrä vähenee lukukauden 2020-2021 tasosta. Tätä tavoitetta ei saavutettu.
- Syrjäytymisvaarassa olevien tavoittaminen ja ohjaaminen palvelujen piiriin. Tämä tavoite saavutettiin.
- Terveellisten elintapojen ja ja mielen hyvinvoinnin edistäminen. Tämä tavoite saavutettiin.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan toimialan sitovat valtuustotason tavoitteet vuodelle 2022 saavutettiin hyvin. Vain yksi tavoite jäi tavoitetasostaan. Tämä tavoite liittyi koulukiusaamiseen ja tarkastuslautakunta kantaakin edellisvuosien tapaan huolta turvallisuudesta oppimisympäristöstä kaikille koululaisille.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaiset toiminnan toimintatuotot ylittivät talousarvion 87 694 eurolla (19,4 %) ja toimintakulut ylittivät 303 332 euroa (3,7 %) muutetun talousarvion. Poistot huomioiden lautakunnan tilikauden tulos oli 202 794 euroa (2,6 %) talousarviota pienempi.

Tarkastuslautakunta arvioi, että sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alainen toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2.2.4 Ympäristölautakunta

Vuoden 2022 talousarviossa ympäristölautakunnalle asetettiin strategiset valtuustotason sitovat tavoitteet talousarviovuodelle 2022. Tavoitteita oli kaksi kappaletta ja kumpaakaan tavoitetta ei saavutettu. Rakennusvalvonnan osalta sähköiseen asiointiin liittyvä tavoite oli tavoitteena jo edellisvuonna. Rakennusvalvonnassa sähköisen asiointin käyttöönotto siirtyi vuodelle 2023. Ympäristönsuojelun osalta koko valmistelun aloituskin siirtyi vuoden 2023 puolelle. Voidaan siis todeta, että tavoitetasoista jäätin olennaisesti.

Ympäristölautakunnan toimintatuotot toteutuivat talousarviota suurempina ja toimintakulut jäivät hieman muutetusta talousarviosta. Toimintakate toteutui 15 734 euroa (9,1 %) talousarviota suurempana.

Tarkastuslautakunta arvioi, että ympäristölautakunnan alainen toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2.2.5 Tekninen lautakunta

Talousarviossa 2022 esitetyt strategiasta johdetut teknisen lautakunnan tavoitteet ja niiden toteumat ovat seuraavat:

- Kiinteistöjen tekninen hallinta. Tämä tavoite saavutettiin tavoitetasolla 2.
- Ulkoalueiden hoito. Tämä tavoite saavutettiin tavoitetasolla 2.
- Siivous ja ruokahuollon laatu. Tilinpäätökseen kirjatun mukaan tämä tavoite saavutettiin. NPS-pisteiden esittäminen tavoitteen saavuttamistasona ilman, että niiden merkitystä avataan sen enempää, voi olla tilinpäätöksen lukijalle haasteellista. Saavutettu tavoite ja tavoitteen saavuttamista tilinpäätöksessä kuvaava teksti eivät vastaa toisiaan.
- Teknisen toimen turvallisuuden kehittämistavoitteet. Tämä tavoite saavutettiin tavoitetasolla 2.
- Kärkölän veden kehittäminen. Tätä tavoitetta ei saavutettu.
- Teknisen toimen henkilöstöjohtamisen kehittäminen. Tämä tavoite saavutettiin

tavoitetasolla 2. Vähintään vuosittain käytävistä kehityskeskusteluista on pidetty 50 %, jota ei voida pitää hyvänä tasona. Kehityskeskusteluiden pitämisellä on yhteys työssä jaksamiseen ja työviihtyvyyteen.

- Kärkölä seuraa tuottamiensa palvelujen laatua ja asiakaslähtöisyyttä. Tämä tavoite saavutettiin tavoitetasolla 2. Tavoitetason 1 suora jatkumo tavoitetasoihin 2 ja 3 jää tarkastuslautakunnalle epäselväksi. Saavutettu tavoite ja tavoitteen saavuttamista tilinpäätöksessä kuvaava teksti eivät vastaa toisiaan.

Teknisen lautakunnan tuotot toteutuivat 451 950 euroa (7,9 %) talousarviota suurempina ja kulut ylittivät talousarvion 315 480 euroa (6,4 %). Poistojen jälkeen teknisen lautakunnan tilikauden tulos toteutui 245 673 euroa (43,4 %) talousarviota suurempana.

Kärkölä Vesi on eriytetty vesihuoltolain edellyttämällä tavalla. Kärkölä Veden toimintatuotot toteutuivat 150 006 euroa (15,1 %) talousarviota suurempina ja kulut 343 745 euroa (69,2 %) talousarviota suurempina. Veden liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 95 730,89 euroa. Liikelyijäämä pieneni edellisvuodesta 111 237,56 euroa ollen -36 430,88 euroa. Tilikauden tulos jäi 163 319 euroa (188,4 %) talousarviosta ollen 106 689 euroa alijäämäinen. Tilinpäätöksessä on avattu syitä arvioitua huonommalle tulokselle.

Tarkastuslautakunta arvioi, että teknisen lautakunnan alainen toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2.3 Tuloslaskelma- ja rahoitusosan erien toteutuminen

Verotulot toteutuivat 0,83 milj. euroa talousarviota suurempina ja valtionosuudet toteutuivat (0,1 milj. euroa) talousarviota suurempina. Rahoitustuotot ja -menot yhteensä toteutuivat kolme tuhatta euroa talousarviota paremmin. Poistot 1,27 milj. euroa toteutuivat 0,13 milj. euroa talousarviota pienempinä.

Rahoitusosan erien osalta pitkäaikaista lainaa ei otettu lainkaan (TA 13 000 000 milj. euroa) ja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 1,1 milj. euroa.

2.4 Investoinnit

Investointiosassa sitovina erinä olivat hankkeet tai hankeryhmät sillä tarkkuudella kuin ne investointiohjelmassa on esitetty. Investointimenot 4,12 milj. euroa toteutuivat talousarvion puitteissa. Yksittäisenä kohteena Yhtenäiskoulun 2. vaihe toteutui 0,34 milj. euroa talousarviota suurempana toteuman ollessa 1,53 milj. euroa.

2.5 Kunnan talouden arviointi

Vuoden 2022 toimintatuotot olivat 3,14 milj. euroa eli 0,18 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2021. Toimintakulut olivat 29,46 milj. euroa eli 2,15 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2021. Toimintakate heikkeni edellisvuodesta 1,97 milj. euroa.

Verotulot kasvoivat 1,13 milj. euroa edellisvuodesta ja valtionosuudet kasvoivat 0,59 milj. euroa. Vuosikate oli 1,17 milj. euroa. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 1,27 milj. euroa ja tilikauden alijäämäksi muodostui 0,1 milj. euroa.

Vuosikate ei kattanut poistoja ja kunnan tulo-rahoitus ei ollut näin ollen riittävä. Kunnalla on tilikauden alijäämän jälkeen taseessa 7,10 milj. euron kertynyt edellisten

tilikausien ylijäämä siirryttäessä vuoteen 2023.

Kunnan ja kuntakonsernin taloudellista tilaa kuvaavaa vertailutietoa on alla olevassa taulukossa.

	Kärkölä						Manner - Suomen kunnat
	2018	2019	2020	2021	2022	Muutos	2021
Asukasmäärä	4456	4369	4325	4244	4198	-	.
Tuloveroprosentti	21,75	22,0	22,0	22,0	22,0		20,02
Tuloslaskelma:							
Toimintatuotot/toirintakulut %	9,7	10,4	10,3	10,9	10,7	-	20,1
Vuosikate/poistot %	24,6	27	422	133	92	-	158
Vuosikate €/asukas	52	58	1046	339	276	-	681
Rahoituslaskelma:							
Investointien tulorahoitus-%	38,5	4,6	146,8	14,7	28,2	+	99
Lainanhoitokate	0,5	0,2	2,2	0,6	0,5	-	1,6
Kassanriittävyys pv	28	85	67	15	13	-	51
Tase:							
Omavaraisuus %	54,3	38,9	47,4	42,9	41,0	-	58,8
Lainat €/asukas	1861	4050	3421	4633	5157	-	
Suhteellinen velkaantuneisuus %	44,5	80,6	63,4	80,6	72,0	+	57,7
Kertynyt yli-/alijäärnälasukas	880	793	1599	1703	1691	-	2519
Konsernin kertynyt yli-/aliiäämäläasukas	286	208	1051	1168	1162	-	2984
Konsernin lainakanta €/asukas	2092	4266	4076	5292	6035	-	7681

Taulukon perusteella voidaan todeta, että kunnan taloudelliset tunnusluvut ovat suurimmaksi osaksi heikentyneet edellisvuodesta.

Tarkastuslautakunta toteaa huolestuneena edellisvuosien tapaan, että kunnan väkiluku on yhä edelleen jatkanut laskuaan.

3 HENKILÖSTÖKERTOMUS

Henkilöstökertomuksella raportoidaan Kärkölään kunnan henkilöstövoimavaroista sekä henkilöstökustannuksista vuonna 2022. Henkilöstökertomuksen tavoitteena on lisäksi tukea henkilöstöhallinnon, johdon ja esihenkilöiden työtä sekä antaa päättäjille vuosittainen tilannekatsaus henkilöstöstä. Henkilöstökertomus täydentää kunnan vuosittaista tilinpäätöstä ja se voi sisältää henkilöstötavoitteita, henkilöstön määrää ja rakennetta sekä työhyvinvointia ja osaamista koskevia kokonaisuuksia.

Kärkölän kunnalla oli henkilöstöä vuoden 2022 joulukuussa 155, joista vakinaisia 111 työntekijää (71,6 %). Työntekijöiden määrä vaihtelee sijaisten ja muiden määräaikaisten vaihtelun vuoksi. Huomionarvioisia organisaatiomuutoksia ei vuonna 2022 ole ollut.

Henkilöstölle toteutettiin työhyvinvointikysely huhtikuussa 2022. Vastaajat ryhmiteltiin yhdeksään toimintayksikköön. Oman toimintayksikön ilmapiirin arvioi hyväksi suurin osa vastaajista. Toimintayksiköiden toiminnassa tiedonkulkua, kokoustapoja ja päätöksentekoa tulee edelleen kehittää. Työympäristö, -piste ja -välineet koettiin turvallisiksi ja asianmukaisiksi. Työhön liittyvistä ergonomia-asioista on huolehdittu.

Sairauspoissaoloja vakituisella henkilöstöllä oli vuonna 2022 keskimäärin 14,6 kalenteripäivää, edellisen kalenterivuoden vastaava luku oli 13,4 kalenteripäivää.

Edellisvuoden tapaan tarkastuslautakunta toteaa, että työturvallisuuden, etenkin psykososiaaliseen kuormitukseen kuten työn sisältöön, työn järjestelyihin ja työyhteisön sosiaaliseen toimivuuteen, tulee kiinnittää erityistä huomiota. Työntekijöiden viihtyvyys ja turvallinen työympäristö on jaksamisen edellytys työssä. Kunnan työntekijöiden viihtyvyys on perustana kuntalaisten saamille hyvälle ja laadukkaille palveluille.

Työsuojeluilmoitusten määrä on noussut moninkertaisesti edellisvuodesta. Sen seurauksena teetetty turvallisuuskysely turvattuuteen liittyen oli vastausvaihtoehtoiltaan sekava sekä harhaanjohtava. Osa vaihtoehtoista oli numeraalisia ja viimeinen vaihtoehto viikoittain. Tämän lisäksi olisi vaihtoehtoissa pitänyt olla myös toistuvien eli päivittävien. On harhaanjohtavaa todeta osalla henkilöstöstä tapahtuvan turvattuutta viikoittain, kun se oli runsain vaihtoehto. Toimet, mihin kunta on ryhtynyt, ovat olleet riittämättömät. Kertomuksessa on todettu, että tilannetta seurataan aktiivisesti, kun tulisi käydä ilmi konkreettisia toimia, mihin kunta on ryhtynyt, kuten työturvallisuuslaki velvoittaa.

4 MUUT HAVAINNOT

Tavoitteiden asetanta ja raportointi

Eri toimialojen tavoitteiden asetanta ja toteutumisen raportointi tilinpäätöksessä tulisi olla yhteneväistä, kuten kunnanvaltuusto on edellyttänyt. Esimerkiksi joillakin toimialoilla on ilmoitettu strategian arvo, johon tavoite liittyy ja joillakin tämä tieto puuttuu.

Hankinnat

Kunnassa tehtävät hankintapäätökset tulisivat olla sisällöltään yhteneväisiä hankintojen arvon ilmoittamisen osalta. Hankinnan kokonaisarvon ilmoittaminen hankintapäätöksessä lisää kunnan strategian mukaista avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja mahdollistaa paremmin mm. hankintavaltuuksien noudattamisen seurannan.

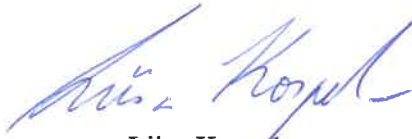
Hankinnoissa tulisi ottaa kokonaisvaltaisesti paremmin huomioon hiilineutraalisuuteen liittyvät tavoitteet.

5 YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta toteaa, että talouden ja toiminnan tavoitteet ovat pääosin saavutettu. Tilikauden toteutunut alijäämä 97 807 euroa oli alkuperäistä talousarviota ja muutettua talousarviota pienempi. Kunnan taseen kertynyt ylijäämä on 7,10 milj. euroa.

Kärkölässä 11. toukokuuta 2023

Liisa Korpela
puheenjohtaja

Matti Sallila
varapuheenjohtaja

Markku Rantoila
jäsen